

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра іноземної філології і перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Савицька І.М.

“ _____ ” _____ 2025 р. протокол № 12 від “10” червня 2025 р.
Завідувач кафедри _____ Амеліна С.М.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри іноземної
філології та перекладу

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»
_____ Гольцова М.Г.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОВ»

Галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність: В11 «Філологія» (Спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська);

Освітня програма: «Англійська мова та друга іноземна»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри іноземної філології і перекладу, к. філ. н. Гольцова М.Г.

Опис навчальної дисципліни: "Порівняльна лексикологія англійської й української мов" є теоретичним курсом, який входить до циклу фахової підготовки, є вибірковою дисципліною та вивчається студентами на 3 курсі. Основною формою навчання є лекційні та практичні заняття. Головна мета курсу – сформувані у студентів цілісне уявлення про одну з найважливіших частин лінгвістики – лексикологію, ознайомити їх з основними категоріями лексикології, особливостями лексики в її історичному розвитку і сучасному функціонуванні та висвітлити специфічні властивості лексичної системи англійської мови у порівнянні з лексичними системами української мови. Під час викладання курсу особлива увага приділяється вивченню шляхів збагачення словникового складу, проблемам словотворення, особливостям розвитку лексикографії, ознайомленню студентів з різноманітними типами одномовних, двомовних та багатомовних словників, порівнянню функціонування сучасної лексики англійської та української мов.

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма	
Освітній ступінь	Бакалавр
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	B11 «Філологія»
Спеціалізація	B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	120 год.
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Залік

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	16 год.	
Практичні, семінарські	30 год.	

заняття		
Самостійна робота	134 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – закласти студентам теоретичні основи розуміння мови як інтегрованої сигніфікативної одиниці, що розвивається, зокрема принципів організації та функціонування лексичних систем англійської та української мов у їхньому зіставленні.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Contrastive Lexicology in the Systemic Structure of Language. The etymological peculiarities of the English and Ukrainian. Stylistic peculiarities of English and Ukrainian vocabulary. Morphological structure of a word.												
Тема 1. Contrastive lexicology in the systemic structure of language. Main notions of lexicology. Links with other branches of linguistics. Methods of investigations in contrastive lexicology.	20	2	2			16						
Тема 2. The etymological peculiarities of English and Ukrainian. The use of native words and borrowings in the English and Ukrainian languages.	21	2	2			17						
Тема 3. Stylistic peculiarities of English and Ukrainian vocabulary: stylistically neutral words; special terminology; barbarisms; poetical words; archaisms; neologisms; colloquial words; professional and jargon words; slang.	22	2	4			16						
Тема 4. Morphological structure of a word. Word-formation in Modern English and Ukrainian languages. Productive and non-productive types of word-formation in English and Ukrainian.	25	2	6			17						
Module test 1	1		1									
Разом за модулем 1	89	8	15			66						
Модуль 2. Semasiology. Free word-combinations and phraseological units in the English and Ukrainian languages. Territorial differentiation of English and Ukrainian.												
Тема 5. Semasiology. Contrastive studies of semantics of English and Ukrainian words. Problems of word-meaning.	17	2	2			13						
Тема 6. Semantic relations in paradigmatics. Contrastive typology of semantic classifications of English and Ukrainian lexicon. Contrastive typology of hyponyms, synonyms, antonyms. Polysemy and homonymy as language universals. The theory of semantic field.	17	2	2			13						
Тема 7. Free word-combinations and phraseological units in the English and Ukrainian	19	1	4			14						

languages. Classifications of phraseological units.												
Тема 8. Territorial differentiation of English and Ukrainian languages. Standard English, its characteristic features. Standard Ukrainian, its characteristic features. Variants and dialects of the English and Ukrainian languages. Contrastive typology of the territorial variants and local dialects of the English and Ukrainian languages.	20	2	4			14						
9. Basics of modern lexicography. Main types of dictionaries. Some basic problems of dictionary-compiling.	17	1	2			14						
Module test 2	1		1									
Разом за модулем 2	91	8	15			68						
Усього годин	180	16	30			134						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	год.
1	Contrastive lexicology in the systemic structure of language. Main notions of lexicology.	2
2	The etymological peculiarities of English and Ukrainian.	2
3	Morphological structure of a word. Contrastive analysis of the morphemic structure of English and Ukrainian words. Contrastive analysis of types of Modern English and Ukrainian word-formation.	2
4	Semasiology. Contrastive studies of semantics of English and Ukrainian words.	2
5	Semantic relations in paradigmatics. Contrastive typology of semantic classifications of English and Ukrainian lexicon: hyponyms, synonyms, antonyms. Polysemy and homonymy as language universals.	2
6	Free word-combinations and phraseological units in the English and Ukrainian languages. Contrastive analysis of phraseological units.	2
7	Stylistic peculiarities of English and Ukrainian vocabulary.	2
8	Territorial differentiation of the English and Ukrainian languages.	2

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль №1. Contrastive Lexicology in the systemic structure of language. The etymological and stylistic peculiarities of the English and Ukrainian. Word structure and word formation of the English and Ukrainian languages.		
1.	Contrastive lexicology in the systemic structure of language.	2
2.	The etymological survey of the English and Ukrainian vocabulary. Native word stock of English and Ukrainian. Borrowed words.	2
3.	Stylistic peculiarities of English and Ukrainian vocabulary.	4
4.	Morphological structure of a word. Word-formation in Modern English and Ukrainian languages. Productive and non-productive types of word-formation in English and Ukrainian.	6
	<i>Module Test Paper 1</i>	1

Змістовий модуль №2. Semasiology in contrasted languages. Phraseological Units. Territorial differentiation of English and Ukrainian languages.		
5.	Semasiology. Contrastive studies of semantics of English and Ukrainian words. Semasiology. Problems of word-meaning.	2
6.	Semantic relations in paradigmatics. Contrastive typology of semantic classifications of English and Ukrainian lexicon. Contrastive typology of hyponyms, synonyms, antonyms. Polysemy and homonymy as language universals. The theory of semantic field.	2
7.	Free word-combinations and phraseological units in the English and Ukrainian languages. Contrastive Typology of English and Ukrainian Phraseology.	4
8.	Territorial differentiation of English and Ukrainian languages. Contrastive typology of the territorial variants and local dialects of the English and Ukrainian languages.	4
9.	Basics of modern lexicography. Main types of dictionaries. Some basic problems of dictionary-compiling.	2
	<i>Module Test Paper 2</i>	1
	Всього за 6 семестр	30

5. Теми самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль №1. Contrastive Lexicology in the systemic structure of language. The etymological and stylistic peculiarities of the English and Ukrainian. Word structure and word formation of the English and Ukrainian languages.		
1.	Contrastive lexicology in the systemic structure of language.	16
2.	The etymological survey of the English and Ukrainian vocabulary. Differences between American and British English in terms of grammar, pronunciation, vocabulary, and other aspects of language.	17
3.	Stylistic peculiarities of English and Ukrainian vocabulary.	16
4.	Word structure and word formation in the English and Ukrainian languages.	17
Змістовий модуль №2. Semasiology in contrasted languages. Phraseological Units. Territorial differentiation of English and Ukrainian languages.		
5.	Semasiology. Contrastive studies of semantics of English and Ukrainian words. Semasiology. Problems of word-meaning.	13
6.	Contrastive typology of semantic classifications of English and Ukrainian lexicon. Contrastive typology of hyponyms, synonyms, antonyms.	13
7.	Free word-combinations and phraseological units in the English and Ukrainian languages. Contrastive Typology of English and Ukrainian Phraseology.	14
8.	Territorial differentiation of English and Ukrainian languages. Contrastive typology of the territorial variants and local dialects of the English and Ukrainian languages.	14
9.	Main types of English Dictionaries. Some basic problems of dictionary-compiling.	14
	Всього за 6 семестр	134

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт, проєктів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Contrastive Lexicology in the systemic structure of language.		
Лекція 1	ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз,	-
Практична робота 1.	критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	10
Лекція 2	ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	10
Практична робота 2.	ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.	10
Лекція 3	ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	-
Практична робота 3.		10
Практична робота 4.		10
Самостійна робота 1.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Semasiology in contrasted languages. Phraseological Units. Territorial differentiation of English and Ukrainian languages.		
Практична робота 5-6.	ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	10
Лекція 6	ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у	5
Практична робота 7-8.		10
Лекція 7		10
Практична робота 8-9.		5
Практична робота 10-11.		10
Самостійна робота 2.		10
Модульна контрольна робота 2.		10

	спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	30
Всього за модулем 2	ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.	100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсова робота (за наявності)		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують освітній процес в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Зокрема, роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання практичних занять та модулів відбувається за заявою, яку підписує лектор, завідувач кафедри та декан гуманітарно-педагогічного факультету.
Політика щодо академічної доброчесності	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують академічну доброчесність, антикорупційні дії в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/node/166683).
Політика щодо відвідування	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують освітній процес в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Так, відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом гуманітарно-педагогічного факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=2025>;
- посилання на цифрові освітні ресурси:
- Applied English Lexicology: A Course. – Available at: <http://eldum.phil.muni.cz>
- <http://dictionary.cambridge.org>
- <http://www.macmillandictionary.com/>
- <http://www.lingvozone.com/free-online-thesaurus>
- Resources for Studying English Words and Usage, Semantics, and Textual Structure. – Available at: <http://faculty.washington.edu>;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. A Course in Contrastive Lexicology of the English and Ukrainian Languages / Курс зіставної лексикології англійської та української мов: Навч. посібник / В. Г. Ніконова, К. П. Никитченко. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2020. 460 с.
2. Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice : textbook / N.I. Andreichuk, O.A. Babeliuk. – Kherson: Publishing House “Helvetica”, 2019. 236 с.
3. Goltsova, M. Holophrastic constructions as a means of occasional word formation in English popular fiction. Cogito. Multidisciplinary research journal, XIII, no.1/March, 2021. P.132–145.
4. Анікеєнко І.Г., Бойцан Л.Ф., Ганецька Л.В. Практикум з лексикології англійської мови. Вид. 3 / І.Г. Анікеєнко, Л.Ф. Бойцан, Л.В. Ганецька. – К. : КДЛУ, 2018. 165 с.
5. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. – “Вінниця”: Нова книга, 2018. 186 с.
6. Мостовий М. Лексикологія англійської мови. Вид. 3 / М. Мостовий. – Х.: Основа, 2018. 321 с.